

LEHEN HEZKUNTZA gida didaktikoa 1. zikloa

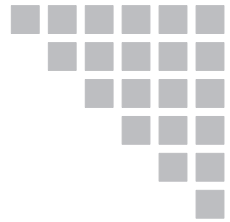
sexu aniztasuna
eta familia berriak
proiektua

“hurbil erreinua”

1.
zikloa

heziketa
EMAKUNDE
saria
2005

BERDINTASUNA
saria

Material didaktiko hauek **“SEXU ANIZTASUNA ETA FAMILIA BERRIAK”** izeneko proiektuaren barruan kokatzen dira. Proiektu hori Lehen Hezkuntzako neska-mutilei zuzenduta dago.

Proiektuaren bitartez apustu egiten da aniztasunean oinarritutako hezkuntza irekiaren alde, afektibitate eta sexualitate mota guztiak errespetatuz.

Material didaktiko hauekin **“Hurbil Erreinuea”** izeneko txotxongilo-antzezlanaren DVD bideoan agertzen diren homosexualitate, lesbianismo eta homoparentalitatearen inguruko edukia lantzen dira.

DATA: 2006ko urria

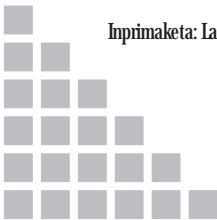
2. edizioa zuzendatuta

Inskrizio zbkia: BI-2897-06

Material hauen prestaketan parte hartu dute:

Jesús Mentxaka, Inmaculada Mujika, Ana Ureta eta Amparo Villar.

Inprimaketa: Lankopi, S.A.

PROIEKTUAREN ANTOLATZAILEAK:

CENTRO DE ATENCIÓN A GAYS Y LESBIANAS
GAY ETA LESBIANEN ATENZIO ZENTROA

ALDARTE

K/ Berastegi, 5 - 5., dptoa: 8 - 9

Abando metro geltokia

48001 Bilbao

Tfnoa.: 94 423 72 96

aldarte@aldarte.org

www.aldarte.org

lesbiana, gay eta transexualen arretarako eskal zerbitzua
servicio vasco de atención a lesbianas, gays y transexuales

Servicio Vasco “Berdindu”

Etxebizitza eta Gizarte
Gaieko Saila

Gran Vía, 85 - 6.
Bilbao

Tfnoa.: 900 840 011
94 403 12 93

berdindu@ej-gv.es

DIRU-LAGUNTZAILEAK:

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

ETXEBIZITZA ETA GIZARTE
GAIETARNO SAILA
Gizarte Ongizateko Zuzendaritza
JUSTITZIA, LAN ETA GIZARTE
SEGURANTZA SAILA
Giza Eskubideen Zuzendaritza
HEZKUNTZA UNIBERTSITATE
ETA IKERKETA SAILA

DEPARTAMENTO DE VIVIENDA
Y ASUNTOS SOCIALES
Dirección de Bienestar Social
DEPARTAMENTO DE JUSTICIA,
EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL
Dirección de Derechos Humanos
DEPARTAMENTO DE EDUCACIÓN
UNIVERSIDADES E INVESTIGACIÓN

Aurkezpena

SEXU ANIZTASUNA ETA FAMILIA BERRIAK proiektuaren helburua honako hau da: gizonek eta emakumeek afektibitatea, sexualitatea eta familia bizitzeko ditugun modu guztiak haurrei ezagutaraztea eta errespetatzen irakastea, inor gay edo lesbiana izatea arrarotzat jo ez dezaten, edo bi aita edo ama izatea ere bitxia suerta ez dakien.

Honako material didaktiko hauekin osatu da proiektua:

- “Hurbileko Erresuma” txotxongilo-emanaldia biltzen duen DVDa.
- Ikasleentzako lan-koadernoak: lehen hezkuntzako hasierako hiru zikloetarako.
- Irakasleentzako gida didaktikoak: lehen hezkuntzako ziklo bakoitzerako bana.
- Karta-jokoa: “7 familia mota”.
- Ipuina: “Iris eta Lila”.
- Familiei orientazioa emateko haur-sexualitateari buruzko gida.

Zertarako balio du gida didaktiko honek?

Lehen Hezkuntzako aurreneko zikloko ikasgeletan proiektua martxan jartzeko eta garatzeko lagungarri izan nahi du gida didaktiko honek. Gida honetan honako hauek aurki ditzakezu:

1. Proiektuaren helburu nagusiak.
2. Jardueren edukia eta gorputz teorikoa.
3. Ikasleek garatuko dituzten gaitasunak eta trebetasunak.
4. Jarduera bakoitzaren azalpena, gauzatzeko iradokizunak.

Lehen Hezkuntzako aurreneko ziklorako Lan Koadernoan hainbat materialen eta jardueraren bitartez egiten da sexu-orientazioen eta familien aniztasun horrekiko lehen kontaktua. Haurrak ohartuko dira zoriontsu izateko ez duela axola gay, lesbiana edo heterosexuala izatea, edo beren gurasoak sexu berekoak izanagatik ere ikaskideen gurasoek adina maitatuko dituztela.

Proposatzen diren jardueren bitartez, jarrerak eta balioak ez ezik, honako arlo hauek ere lantzen dira: euskara, gaztelania, matematika, ingurunearen ezagutza eta plastika. Ariketetako egoerak eta pertsonaiak ikusita, ikasleei hainbat zalantza sortuko zaizkie: Azkarratxinek eta Koplasek zergatik bahitu dute Iris?; Lilak zergatik egon nahi du Irisekin?; nork ditu bi ama?; Iris eta Lila zoriontsu al dira? etab.

Helburuak eta edukiak

- 1.** Gure afektibitatea eta sexualitatea bizitzeko garaian, gizonak eta emakumeak hainbat aukera/orientazio ditugula ulertarazi behar diegu ikasleei.
- 2.** Orientazio sexuala zer den aztertzea eta azaltzea, alegia, pertsonok beste pertsonetik sentitzen dugun erakarpen afektibo eta sexuala. Beraz, gure sexu bereko pertsonetik erakarpena sentitzen dugunean (gizonak gizonarekiko edo emakumeak emakumearekiko), orientazio sexual horri homosexualitatea deritzo. Erakarpen hori sexu desberdineko pertsonen artekoa bada (gizonak emakumearekiko edo emakumeak gizonarekiko) heterosexualitatea esaten zaio. Adibidez, emakume batek beste emakume bat gustuko duenean lesbiana esaten zaio, eta gizon batek beste gizon bat duenean gogoko, gizon hori gay da.
- 3.** Homosexualitatea eta heterosexualitatea gure sexualitatean gertatzen diren fenomenoak direla ikusarazi behar diegu, nahiz eta ohiko moduan, guztiok heterosexual izateko joera dugula uste izan aldez aurretik. Aldez aurretik pentsatzen dugun ideia hori honako honetatik dator: heterosexualitate-presuntzio unibertsaletik. Esan daiteke pertsona batentzat heterosexuala izatea beste batentzat gay edo lesbiana izatea bezain naturala dela.
- 4.** Homosexual direla aitortzen duten edo guk horrela uste dugun jendearekiko jarrera eta portaera negatiboak edo bortitzak izatea bidezkoa ez dela ulertaraztea. Esaterako: mutiko bat panpinekin jolasten ari bada, edo neska bat kamioiekin, ez dugu pentsatu behar gay, lesbiana edo heterosexual direnik, eta dena delakoa direla ere, normaltasun osoz onartu behar dugu. Eta horregatik ere ez diegu deituko haur horiei bollera, lesbiana, marika edo maritxua eta antzekoak. Ezin diogu inori gutxietsia sentiarazi, bere nahiak, erakarpenak eta afektibitateak gordetzera behartuz, zeren jokabide hori ez baita ez jokabide etikoa ez eta jokabide onargarria ere.
- 5.** Maskulinitasunaren eta feminitatearen estereotipoak indargabetuko dituzten jarrera kritikoak bultzatzea. Ildo beretik, haur bakoitzak den bezala eta izan nahi duen modukoa izateko eskubidea duela ulertu behar dugu, genero-estereotipoek emakumei edo gizoni ezartzen dizkieten mugak, jarraibideak, aukerak edo etiketak gaituzte. Muga edo etiketa horiek guztiak pertsona-status ezberdina ematen diote sexu bakoitzari, eta horretaz gain, nahitaez heterosexual izatera bultzatzen gaituzte, homosexualitatea errefusaraziz. Orientazio sexuala bizitzeko modu guztiekiko balio positiboak sustatzen ditugularik, gure ikasleak berdintasunezko eta errespetuzko harremanak izateko gai izan daitezen ari gara lanean.

13 lan fitxen aurkezpena

Bi astean lan egiteko diseinatua dago Lan Koaderno, pedagogia aktiboa, alai eta parte-hartzaileari jarraiki, ariketa asko denbora-pasen edo jolasen antzekoak baitira.

Lan-koaderno honetako 13 fitxak betetzeko, “Hurbileko Erresuma” txotxongilo-emanaldia biltzen duen DVDa ikusi behar da aldezturik, edo “Iris eta Lila” ipuina irakurri; izan ere, DVDko eta ipuineko protagonistak baitira fitxetan proposaturiko ariketetako pertsonaiak.

Saioaren hasieran, fitxak aurkezten direnean, ikasleekin elkarrizketa sor daiteke, pertsonaiak zein diren, non bizi diren, zer egin duten... gogorarazteko.

Ariketa-fitxen fotokopiak egin daitezke ikasgelan errazago lantze aldera, eta nahi izanez gero, ordena ere alda daiteke. Txuri-beltzean eginda daude, ikasleek margo ditzaten.

1. fitxa Desberdintasunak

Koplas eta Azkarratxin agertzen dira, Hurbileko Erresumako tokiren batean. Bi marrazkiak antzekoak direnez, haien arteko desberdintasunak bilatu behar dira. Elkarrizketaren bidez egin daiteke, erlatibozko perpausak baliatuta; esaterako, goian dagoenari belarritakoak falta zaizkio, edo behekoak duen ezpata txikiagoa da goikoarena baino.

Bestela, ikasleei honelako galderak egin diezazkiekegu: Zein dira Azkarratxin eta Koplas? Zergatik bahitu dute Lila?, etab.

2. fitxa Labirintoa

Irisek Lila askatzeko, hasierako eragiketak ebatzi behar dira. Emaizten arabera, bidetari jarraituko diogu Lila dagoen tokira iritsi arte. Labirintoaren barruko eragiketak eta zenbakiak alda daitezke, une horretan lantzen ari garena txertatzeko —batuketak, kenketak...—.

Ikasleei honelako galderak egin diezazkiekegu: Irisek zergatik askatu behar du Lila?, Lilak zergatik ez du nahi printzearekin ezkondu?, etab.

3. fitxa Printzearen puzzlea

Norekin ezkondu behar duen pentsatu eta pentsatu aritu da printzea, eta argazkiaren zenbait zati galdu ditu. Argazkia osatze aldera, 3.1. fitxan proposaturiko eragiketak egin behar dira, eta emaitzaren arabera, zatiak kokatu.

4. fitxa Irisen puzzlea

Arreta eta trebetasuna eskatzen ditu ariketa honek. Irisen irudia osatzeko zatiak moztu eta itsatsi behar dira.

Ikasleei honelako galderak egin diezazkiekegu: Irisek zergatik egon nahi du Lilarekin?

5. fitxa Printzearen gaztelua. Simetria

Erreginaren gazteluak erdia falta du. Bukatu nahi badugu, hurrei diktaketa berezi bat egin behar diegu: bi lauki eskuinera, lau behera...

6. fitxa Hitz gurutzatuak

Hitz gurutzatu honetan ipuineko pertsonaiak eta tokiak agertzen dira. Taldean irakur daiteke, edo banaka osatu.

7. fitxa Asmakizunak

Irakurri ostean, banaka edo taldean, erantzun bakoitzarekin marrazki bat egin behar da.

8. fitxa Azkarratxinen zakua

Zakuan hainbat letra daude, eta elkarren artean konbina daitezke, hurrek hitzak asma ditzaten. Aldez aurretik, plastikozko edo kartoi mehezko letrekin egin dezakegu gauza bera, talde txikitan edo mahaietan lantzeko, ahalik eta hitz gehien osatzeko eskatuta. Hori egin ondoren, hitz horiekin esaldiak idazteko eska diezaikegu.

9. fitxa Zer falta zaie?

Aztera eta aurrera, gora eta behera ibili direnez, Irisek eta Lilak gorputzeko zenbait zati galdu dituzte. Ariketa honen bitartez zentzumenak landuko ditugu, falta zaien organoa dagokion zentzumenarekin lotuta.

Euskaraz, “zer-nori” landu dezakegu, galderari erantzuteko garaian.

10. fitxa Letra-zopa

Fitxan agertzen diren bost pertsonaien izenak topatu behar dira letra-zopan: Iris, Lila, Koplak, Azkarratxin eta printzea.

11. fitxa Erreginaren soinekoa

Erreginaren soinekoa letraz eta zenbakiz josita dago, eta arreta handiz begiratuta, proposatutako galderari erantzun behar diegu.

Arreta lantzeko ariketa da, zailtasun handirik gabea.

12. fitxa Irisen ametako bat

Irisen ametako baten soinekoa oso arraroa da, silabaz eta zenbakiz osatua baitago. Zenbaki berdina duten silabak elkartu eta ordenatuz gero, hainbat hitz osatuko ditugu, eta hitz horiek baliatuta esaldiak idatzi beharko dira.

13. fitxa Paisaia

Hurrek ipuineko pertsonaiak marraztu behar dituzte orri batean. Margotu eta moztu ostean, paisaian itsatsiko dituzte; aldeaz aurretik, paisaia ere margotu behar da.

(Oharra) Informazio gehiago edo gai sakondu nahi izanez gero, hirugarren zikloko gida didaktikoa irakurtzea gomendatzen dizuegu.

ALDARTEn, gay eta lesbianentzako atentzio zentrua; formazio, informazio, laguntza eta orientaziorako baliabideak ditugu gay, lesbiana zein transexualeentzako eta euren familia, lagun eta ingurukoentzako.

ALDARTEk irakasle-taldeentzako zein orientabide departamentuentzako formazio tailerrak eskaintzen ditu.

Ekintzaren bat antolatu nahi baldin baduzue, irakasle edo ikasleentzako, edo kontsultaren bat egin, **ALDARTE**rekin harremanetan jarri telefonoz, e-mail bidez edo zentrura hurbilduz.

ALDARTEren web orria **www.aldarte.org** gelako lanean tresna erabilgarria izan daiteke.

CENTRO DE ATENCION A GAYS Y LESBIANAS
GAY ETA LESBIANEN ATENZIO ZENTROA

Hemen aurkituko gaituzu:

Berastegi kalea, 5-5. 8 eta 9 departamentuak • 48001 Bilbao

Telefona **944237296** • e-mail: **aldarte@aldarte.org**

Ordutegia:

Goizean - astelehenetik-ostiralera: 10.00-13.00

Arratsaldean - astelehenetik-ostiralera: 17.30-21.30